

Магілеўскі
ВЫБАР
№ 1 (39)
Студзень
2015 г.

Абласная Дэмакратычная Трыбуна

Новогоднее пожелание минскому Деду Морозу:
Лавренкова и Рудника – геть!

Новый год – самый волшебный праздник: во всём мире каждый из нас желает себе и близким новых свершений и достижений. И неважно, есть для этого основания или они представляются в форме протокола намерений судьбы. В любом случае, в канун Нового года хочется думать о счастливой жизни и грядущем счастье. Но все ли с радостью будут подымать бокалы с шампанским и произносить праздничные спичи без оглядки на тяжелое прошлое года уходящего?

Будем надеяться, что наши чиновники, денно и нощно бдя о народе, все-таки реально оценят свою работу… и хотя бы застесняются итогов бурной деятельности на ниве процветания Могилевской области и приданного им населения.

А задуматься есть над чем. За 9 месяцев текущего года Могилевская область по экономическим показателям скатилась на последнее место в республике. Валовый региональный продукт в сопоставимых ценах упал к уровню предыдущего года на 3,2%, экспорт сократился на 6%, неутешительны данные в агропромышленном секторе области, а объем выпуска промышленной продукции в Могилевской области снижается второй год подряд. 103 организации Могилевской области, или 11,7% от их общего количества, являются убыточными - по сравнению с аналогичным периодом прошлого года таких предприятий стало на 35 больше. Сумма чистого убытка убыточных организаций за январь-сентябрь 2014 года составила 1239,1 млрд рублей, или в 1,7 раза больше, чем за январь-сентябрь 2013 г. Снизилась по сравнению с прошлым годом и рентабельность продаж по Могилевской области. За январь-сентябрь она составила 4,7%, что меньше на 1,3 процентного пункта к аналогичному периоду 2013 года.

Недаром стиль работы местного руководства Президент назвал никчемным, а причиной низких темпов развития региона видит в отсутствии системного подхода в подборе кадров. Как результат: зарплата у людей мало того, что мизерная, но и продолжает снижаться; порядка нет; область застыла в прошлом веке, а Могилев – худший областной центр в стране. Тогда вопрос и к Президенту: а что тут делал все эти годы его представитель Г.Лавренков?

Вместо хирургического вмешательства в ситуацию Президент доверил управленческий скальпель губернатору – решай, мол, для стабилизации ситуации кадровую проблему, а через определенное время оправдайся, почему из этого ничего не вышло. П.Рудник оперативно воспользовался этим разрешением президента и…уволил трех руководителей крупных предприятий области - Шкловской бумажной фабрики "Спартак", Могилевского металлургического завода и "Бобруйсксельмаша". Да, еще определили тридцать проблемных предприятий области, у которых есть определенные возможности для исправления. Или у их директоров. И всё! О какой перспективе области можно говорить даже после президентской накачки? Кстати, пока областью руководит П.Рудник, ее население сократилось на 42 тыс. человек, а доля сельского населения уменьшилась на 3,6%.

О бесполезности нахождения на своих постах Г.Лавренкова и П.Рудника можно судить по многим признакам, характерным для Могилевской области.

Например, стабильность, о которой так любят говорить белорусские чиновники. Но если ей серьезно не заниматься в виде конкретной модернизации через наращивание инвестиций, она всегда превращается в застой. Не удивительно, что планы у областного руководства по инвестициям грандиозные, а их исполнение как раз и должно гарантировать процветание территории. Под этим флагом в областном центре 5–7 ноября прошел VII Международный инвестиционный форум «Могилевская область – путь к успеху», с участниками которого подписано 7 инвестиционных договоров и 3 протокола о намерениях на сумму более $500 млн. Сумма приличная, да вот незадача, не обязательно реализуемая в конкретные дела. Кто только не подписывал протоколы о намерениях, например, реконструировать ОАО «Могилевхимволокно» - казахи, китайцы, а ситуация принципиально не меняется.

Недавно сообщалось, что литовские бизнесмены

построят под Могилевом современный центр торговли и досуга стоимостью 75 млн. евро. Предполагалось, что по окончанию строительства (начало 2015 года) в новом центре торговли и досуга будет создано более 2 тыс. рабочих мест. С Могилевским облисполкомом был заключен инвестдоговор, определена площадка возле д. Полыковичи Могилевского района, начата разработка проектно-сметной документации. Увы, на этом всё и закончилось.

Только вот почему-то никто уже не вспоминает о необходимости окончания строительства Осиповичской больницы – объём вложенных денег не поддается осмыслению, как и пониманию мотивов прекращения строительства. Денег нет? Да на одних командировочных расходах чиновников не один больничный комплекс воздвигнуть можно!

Президент приветствует частный капитал и, особенно, зарубежный, а в Шклове закрыто деревообрабатывающее предприятие с литовским капиталом «Форест ЛТД», которое год назад Президент сподобился посетить. Районное начальство порвало на себе рубашки, обещая возродить, нарастить и обеспечить то, что руководителю страны и шкловскому люду так необходимо – рабочие места и добавленную стоимость. Но… капиталистам надоело подарки дарить передовикам белорусской экономической модели да голодных чиновников обедами угощать – не привыкли капиталисты бездельников содержать, вот и ушли в европейскую даль.

Еще одно предприятие, которое посетил Президент в Могилеве – «Могилёвдрев». Как назло руководителю страны, инвестиционные проекты по реконструкции, модернизации и строительству завода провалены, финансово-экономическое состояние требует кардинального вмешательства государства – одной выручкой от реализации «Могилевдрев» не спасешь от банкротства. Попытки переложить ответственность за неэффективное использование уже установленного оборудования на концерн Беллесбумпром не поддается критике. О чем говорить, если игнорирование поручений Президента по завершению реконструкции цеха оконных блоков до конца 2015 года дошло до такой степени, что не только не ведутся строительно-монтажные работы, но даже не разработан план-график их ведения.

А что на обделённых вниманием Президента предприятиях? В ОАО «Можелит» простаивает оборудование общей стоимостью 100 млн. рублей, в ОАО «Могилевхлебопродукт» на сумму…6 млрд. рублей! Есть не менее смелые товарищи в ОАО «БобруйскСтройКомплекс»,ОАО «Бобруйский мясокомбинат», ГЛХУ «Климовичский лесхоз», которые посмели завысить стоимость выполнения строительно-монтажных работ на 2,2 млрд. рублей. Аппетит растет во время еды – следующий тур госконтроля в Климовичах выявил завышение стоимости строительных работ ГУКДП «Климовичская передвижная механизированная колонна №256» уже на 900 млн. руб. И это только в четырех проверенных организациях! А что тогда творится в целом по области?

Есть иллюзия верности рабочего класса своим предприятиям и рабочим местам: в нынешнем году на заводе "Электродвигатель" принято на работу 263 человека, уволено – 381, на автозаводе им. С.М. Кирова подобное соотношение – 209 к 303. Аналогичная ситуация сложилась на ОАО "Строммашина", ОАО "Славянка". На отдельных предприятиях также наблюдается частая сменяемость должностных лиц. А кто посчитал убытки предприятий от сложившейся ситуации? И это сказывается на качестве продукции, на финансовых результатах хозяйствующих субъектов.

Что удивляет, хуже стали работать в Могилевской области импортоемкие промышленные предприятия, в особенности, машиностроение. Может, для обеспечения положительного сальдо торгового баланса это и должно приветствоваться, но только о завтрашнем дне тоже надо заботиться.

Сельское хозяйство Могилевской области в лидерах не значится. Последние места в республике по производству молока, скота и птицы тому доказательство. Мало того, надой на 1 корову за 9 месяцев текущего года снизился на 56 кг, среднесуточные привесы крупного рогатого скота на 26 гр., свиней – на 5 гр. Недобор молока к уровню предыдущего года при этом составил 6500 тонн – потеряна ферма на 1000 голов со шлейфом стада.

Что делается руководством области для обеспечения наращивания объемов производства продукции животноводства? Да, в принципе, особых потуг в данном направлении не замечается – инвестиционная программа по строительству и реконструкции животноводческих ферм провалена, многие районы «забили» на эту программу и даже не приступали к строительству новых ферм, программа по развитию личных подсобных хозяйств Могилевской области успешно забыта.

Особой строкой – африканская чума свиней – отмечено уже несколько ее очагов на карте Могилевской области. Губер-

натор при этом отметился принятием решения о возможности выращивания свиней на подворье не ближе 1 км от свинокомплексов, вместо определенных законодательством 5 км. Революционное решение, возможно, еще аукнется свиноводческой отрасли области. И, опять же, думает ли тандем Лавренков-Рудник восстанавливать объемы производства свинины по поручению Президента к апрелю 2015 года? Пока же к уровню 2013 года в «Овсянке» 99% поголовья, в «Восходе» 98, в «Вихре» - 89, «Полыковичах» - 80, «Антоновском» - 69, «Огневском» - 56, «Ленино» - 40, «Светлом» - 23%. Думаю, что Президент в апреле будущего года, скорее, рассердится на уважаемых руководителей, чем поздравит с очередным успехом.

По телевидению губернатор всем на удивленье взялся рисовать космическое будущее льноводства области. Почему именно льном озаботился Петр Михайлович? Всё очень просто – по остальным отраслям, подотраслям и производству многих видов сельхозпродукции горизонты уже обозначались, рубежи преодолевались, сельское хозяйство области упорно не хочет развиваться. На поверку оказывается, что для эффективного производства любой культуры нужно соблюдение элементарных условий выращивания. Фактически же, подходит ли почва по агрохимическим показателям для данной культуры, вовремя ли освобождаются от соломы поля под зяблевую вспашку и внесение ядохимикатов, хватает ли нужных удобрений, как сеется, как убирается и перерабатывается лен – интересует лишь отдельных участников процесса. В том числе, этот посыл относится и к руководству областного объединения по производству льна.

Областному руководству необходимо осознать, что потенциал нынешней системы хозяйствования области исчерпан – без системных преобразований в государственном управлении будет область «топтаться» около придуманных показателей успешности, бездарно тратя народные деньги на бесполезные мероприятия.

А что происходит в инициированной Президентом борьбе с коррупцией в области? Обойдемся без чрезмерной статистики. Скажем просто: в Могилевской области стало больше хищений путем злоупотребления служебными полномочиями – и это, заметьте, явно не выборные должности, а воруют ставленники вертикали. Создается впечатление, что воруют все. Главный бухгалтер строительного унитарного предприятия "Цемстройремонт" похитила денежные средства предприятия на сумму более 400 млн. рублей путем необоснованной выплаты заработной платы работникам. Должностные лица Бобруйского горисполкома по предварительному сговору в период с октября 2013 года по ноябрь 2014 года систематически получали незаконные денежные вознаграждения за благоприятное решение вопроса о не привлечении директора одного из частных предприятий к административной ответственности за нарушение законодательства о торговле. Таким образом, за указанный период времени подозреваемые получили $2,4 тыс. Два примера, а можно их привести десятки – область большая и воров в ней достаточно.

Ряд громких отставок заместителей председателей райисполкомов, осуждение генеральных директоров многих предприятий, арест сенатора и 10 депутатов местных советов за коррупционные деяния, которых поименно утверждали на хлебные места Лавренков и Рудник – это ли не симптомы разложения Могилевской области?! Отличился, как всегда, Шкловский район – ранее судимого председателя райсовета «пересадили» в кресло зампредседателя райисполкома – несудимые кадры, выходит, в Шклове закончились? И что на это скажет г.Лавренков? Или он уже не руководит кадровыми вопросами области?

Впрочем, всех чиновников трогать не стоит - куда их направили, туда они и идут. Или едут. Мэр Могилева, например, в Южной Корее побывал, много интересного увидел и, даже, решил внедрить корейский опыт успешной торговли - разноцветные палатки торгующих организаций, периодически проводящих на улицах города ярмарки по разным поводам. Только ездить за опытом можно и поближе – в Польшу, Литву, да и в России кое-что понимают в маркетинге и мерчендайзинге. К слову, раньше мэр Могилева носился с бредовой идеей построить гольф-поле в областном центре за счет бюджета (10 млрд. руб.) и, таким образом, привлечь инвестиции в город. Оригинальный товарищ, однако, руководит Могилевом.

А вот что получается у областного руководства, так это эффективное инвестирование средств в энергосбережение и охрану природы. Миллиарды рублей, так нужных народному хозяйству, распыляются на разные мероприятия и объекты, измерить эффективность проведения и работы которых не поддается даже специалистам. Не взялся за проходимцев еще и КГК, а если ему позволят, то ахнет вся страна от масштабов коррупции в этих направлениях.

А проблемы ЖКХ? Министерство плачет, что население возмещает только 25% затрат, а аппетиты коммунальников только растут. Сегодня посещение специалиста по газоснабжению в г.Могилеве по инициативе коммунальной службы стоит клиенту 18 тыс. рублей. За что? За исполнение своих обязанностей, за какой-то совет? Нет, просто посещение и визуальное обследование ситуации в квартире. Практика показывает, что в основном проблемы ЖКХ имеют субъективное начало – безделье сверху до низу, имитация деятельности, выманивание денег и, если бы не активность Могилевского КГК, проблемы для потребителей услуг приобрели бы необратимый характер («МВ» от 2 декабря 2014 г.). А где бурная деятельность областного руководства в

в этом направлении?

Дело в том, что сейчас областное руководство озабочено тунеядцами, которых, оказывается, среди нас десятки тысяч, которых нужно кормить, учить, лечить и, даже, хоронить. Понятно, что большинство из них работать не будет – не привыкли да и не нужно: пользы на работе от них меньше, чем вреда. Как местная власть будет выходить из этой ситуации?

Будь Лавренков и Рудник поумнее и посмелее, демократическая прослойка общества вполне могла бы обеспечить развитие порученных участков работы, в том числе, и за счет использования личных контактов за границей.

Из-за несовершенства кадровой политики, отсутствия грамотных, заинтересованных в результате специалистов и руководителей область несет триллионы рублей потерь. Посмотрите, как налажен бизнес-диалог в районах и почему инвесторы не спешат к нам с проектами и деньгами...

Белорусские горе-ученые видят выход из создавшегося положения в формировании шестого технологического уклада. Господи, в Могилеве не разобрались еще с четвертым - с таким отношением к модернизации производства!

В Могилевской области планируется до конца декабря во всех высших учебных заведениях создать антинаркотические дружины. Чья это инициатива, не важно – предпринимать в самом деле что-то нужно. В своё время Г.Лавренков инициировал создание в области народных дружин (как всё равно милиции у нас нет) и что из этого вышло? А, ничего - на предприятия легла дополнительная нагрузка по обеспечению порядка на территории, хотя преступность затрат топлива, зарплаты и времени трудяг не слишком испугалась. Не окажутся ли антинаркотические телодвижения власти столь же пустыми, покажет время.

Какие рецепты для выживания этой власти? Необходимо создание действенного Совета безопасности области, в состав которого должны обязательно войти представители общественности и решения которого в сложившейся ситуации должны иметь директивный характер.

Также надеемся, что вывод руководителя государства о необходимости формирования новых руководящих кадров будет реализован в нашей области, а спрос с государственных служащих будет ужесточен. Короче, Рудника на повышение, Лавренкову почетную грамоту и торжественно на пенсию. Может, тогда и появиться шанс на возрождение Могилевшины.

Пётр МИГУРСКИЙ.

Падчас падрыхтоўкі да друку гэтага артыкула, у Магілёўскай вобласці адбыліся змены, якія пацвердзілі актуальнасць і злабадзённасць меркаванняў аўтара. Вось афіцыйныя паведамленні:

“Александр Лукашенко 22 декабря освободил Петра Рудника от должности председателя Могилевского областного исполнительного комитета.

5 ноября А.Лукашенко провел совещание, посвященное проблемным вопросам развития Могилевской области. "Стиль работы, вы сами это подтвердили, - никчемный, - сказал А.Лукашенко, обращаясь к губернатору Могилевской области. - Мы в будущем году будем сдавать людям экзамен. А у вас люди зарплату не получают, а если и получают - мизерную, у вас порядка нет, всё застыло в прошлом веке, нет движения, и я это говорю не потому, что придираюсь к вам. Могилев - худший город в стране из областных центров". По мнению А.Лукашенко, в области не хватает мобилизации кадров.

23 декабря П.Рудник был представлен трудовому коллективу ОАО «Могилевхимволокно» в качестве генерального директора. Примечательно, что чиновник сам вызвался стать во главе предприятия. Объяснил цель: вывести некогда крупнейшее химическое предприятие Европы на лидирующие позиции.

АДУСЮЛЬ ПАКРЫХУ

Намінальная налічаная сярэднямесячная заработная плата работнікаў Магілёўскай вобласці ў студзені-лістападзе 2014 г. склала 5 309,8 тыс. руб., у тым ліку ў лістападзе - 5 438,3 тыс. руб., і паменшылася ў параўнанні з кастрычнікам 2014 на 2, 9%, або на 165,2 тыс. руб. Рэальная заработная плата ў студзені - лістападзе 2014 г. у параўнанні са студзенем - лістападам мінулага года зменшылася на 1,9%. У лістападзе ў параўнанні з кастрычнікам бягучага года зменшылася на 3,5%.

За 10 месяцаў 2014 г. праваахоўнымі органамі Магілёўшчыны зарэгістравана 167 злачынстваў па лініі барацьбы з эканамічнымі злачынствамі,

14 гадоў калоніі ўзмоцненага рэжыму з канфіскацыяй маёмасці - прысуд былому першаму намесніку старшыні Шклоўскага райвыканкама Дзмітрыю Мінянкову вынес суд Ленінскага раёна Магілёва.

Па матэрыялах следства, чыноўнік стаў саўдзельнікам афёры. Не будучы ўпаўнаважаным, ён арганізаваў адкрыты конкурс на закупку племяннной жывёлы для патрэб гаспадарак. Пры гэтым пераможца тэндэру быў вядомы загадзя. Па папярэдняй змове за станоўчае вырашэнне пытання чыноўнік атрымаў хабар ад магілёўскай прыватнай кампаніі ў памеры звыш 20 тысяч долараў. Прычым роўна такую ж суму, па дадзеных следства, фірма абяцала выплаціць пазней. Супрацоўнікамі УБЭП устаноўлена, што ў 2010 годзе Д.Мінянкоў, перавышаючы службовыя паўнамоцтвы, даў незаконныя ўказанні сямі сельгаспрадпрыемствам раёна на заключэнне кантрактаў з магілёўскай кампаніяй" Ост-Імпарт на набыццё буйной рагатай жывёлы з Сербіі на ўмовах 100-працэнтнай перадаплаты. Па контрактах была пералічаная сума, эквівалентная 5 мільёнам долараў.

Пацярпелым гаспадаркам пакуль вярнулі толькі нязначную частку грошай. Чацвёра супрацоўнікаў магілёўскай кампаніі, якая выступіла пасярэднікам, асуджаныя. А патэнцыйныя прадаўцы жывёлы знаходзяцца ў вышуку.

На заметку новаму старшыні Магілёўскага аблвыканкама

25 лістапада 2014 года Прэзідыум Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь разгледзеў пытанне “Аб выкананні даручэнняў кіраўніка дзяржавы і Урада па аднаўленні аб’ёмаў вытворчасці свініны”. На пасяджэнні былі заслуханы справаздачы старшынь аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама, даклад намесніка прэм’ер-міністра М.Русага.

Нездавальняючай была прызнана работа Магілёўскай вобласці, дзе вытворчасць свініны за 10 месяцаў 2014 года склала 27,8 тыс. тон, або ўсяго толькі 79,6% да адпаведнага перыяду мінулага году.

Што ж такое здарылася на Магілеўшчыне, бо ў развіццё свінагадоўчай галіны тут за апошнія гады укладзены аграмадныя фінансавыя сродкі?

Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 05.05. 2011 г. за №568 “Аб Рэспубліканскай праграме рэканструкцыі, тэхнічным пераабсталяванні і будаўніцтве комплексаў па вырошчванні свіней у 2011-2015 гадах” з агульным фінансаваннем па краіне ў 10059,4 млрд.руб., у планы рэканструкцыі і будаўніцтва былі ўключаны і шэраг аб’ектаў на Магілёўшчыне.

Толькі, напрыклад, у сельгаспрадпрыемстве “Племзавод “Леніна” Горацкага раёна з 2011 па 2013 г.г. згодна Праграмы было рэканструявана 6,9 тыс. скатамесцаў, што павінна было даць шырокія магчымасці для нарошчвання вытворчасці свініны. Па выніках жа працы за 9 месяцаў 2014 г. у гэтай гаспадарцы атрыманы валавы прырост у жывой масе 563 тоны, што ў адносінах да адпаведнага перыяду мінулага году складае толькі 70%. Нават сярэднесуткавая прывага на 1 гал. скарацілася на 73 грамы. Амаль удвая адбылося скарачэнне пагалоўя свіней, якое на пачатак лістапада 2014 года складала 4650 галоў.

Галоўнай прычынай правалаў у свінагадоўлі магілёўскія чыноўнікі называюць АЧС (афрыканскую чуму свіней), якая ў значнай ступені выкасіла пагалоўе свіней у вобласці. Але, як запэўнівала кіраўніцтва Магілёўшчыны ў час правядзення лістападаўскага пасяджэння Прэзідыума Савета Міністраў, у вобласці прынятыя ўсе неабходныя меры каб ліквідаваць эпідэмію і аднавіць вытворчасць свініны.

У сярэдзіне снежня 2014 года мне ўдалося пабываць у вышэй згаданай гаспадарцы, паразмаўляць з працаўнікамі, увачавідкі пераканацца ў “праўдзівасці” гэтых слоў па мерах прынятых на свінагадоўчым комплексе, што месціцца на ўскрайку аграгарадка Леніна. Па першых уражаннях падаецца, што і сапраўды ў гаспадарцы прыняты ўсе неабходныя захады, каб зліквідаваць наступствы эпідэміі і аднавіць пагалоўе. Як распавялі працаўнікі гаспадаркі, на комплексе ўведзена штучнае асемяненне свінаматак, прыняты меры па недапушчэнню прахода на тэрыторыю пабочных асобаў, наладжана праца па пастаўцы чыстых кармоў. Нават птушкі не могуць праляцець над дадзенай тэрыторыяй, бо іх распалохвае гук “хлапушкі” падобны на гук стрэльбы. Праязджаючым па аўтадарозе побач з комплексам адразу кідаецца ў вочы дабротная агароджа з надзейна зачыненымі варотамі і каліткай.

Але ж прыгледзеўшыся больш уважліва, можна заўважыць, што чароды галубоў не баючыся гэтых “стрэлаў” спакойна лятаюць над будынкамі комплекса, сядзяць на іх дахах. А агароджа ўжо і не такая дабротная, як падаецца на першы погляд, і ўсталявана яна з парушэннямі, бо пад яе можа пралезці не тое што пацук, а і невялікі вяпручок.

А пахадзіўшы вакол комплекса і прыгледзеўшыся больш уважліва, можна пераканацца, што “дабротная” агароджа пастаўленая з боку аўтадарогі, усталявана толькі з мэтай “замыльвання” вачэй вышэйстаячага начальства і самасупакойвання мясцовага кіраўніцтва. Бо з супрацьлеглга боку яна амаль зусім адсутнічае.

Пасля ўбачанага ў “Леніна”, міжволі ўзнікае пытанне: а як жа праведзена рэканструкцыя на іншых свінагадоўчых коплексах Магілёўскай вобласці? Як асвоены фінансавыя сродкі выдзеленыя на гэтыя мэты?

Калі такім жа чынам, то можна ўпэўнена казаць, што яшчэ доўгі час пагалоўе свіней у вобласці не будзе адноўлена, і падзенне вытворчасці свініны яшчэ ўсё будзе працягвацца.

А можа быць новаму кіраўніку вобласці ўдасца “размыліць” вочы? І не толькі свае, ды і іншым.

Пажывем,пабачым.

Рыгор КАСТУСЁЎ.

"У маёй душы кіпела злосць..."

Сёлета спаўняецца 105 гадоў як 20 лістапада 1910 года памёр вядомы пісьменнік Леў Талстой.

Нарадзіўся Леў Мікалаевіч Талстой ў сядзібе Ясная Паляна ў Тульскай губерніі. Належаў да старажытнага дваранскага роду, атрымаў ад бацькі ў спадчыну тытул графа. Атрымаў хатнюю адукацыю, затым паступіў у Казанскі ўніверсітэт, які, аднак, не скончыў, а вярнуўся ў Ясную Паляну. Але ўжо праз два гады адмовіўся ад спакойнага вясковага жыцця і пераехаў у Маскву.

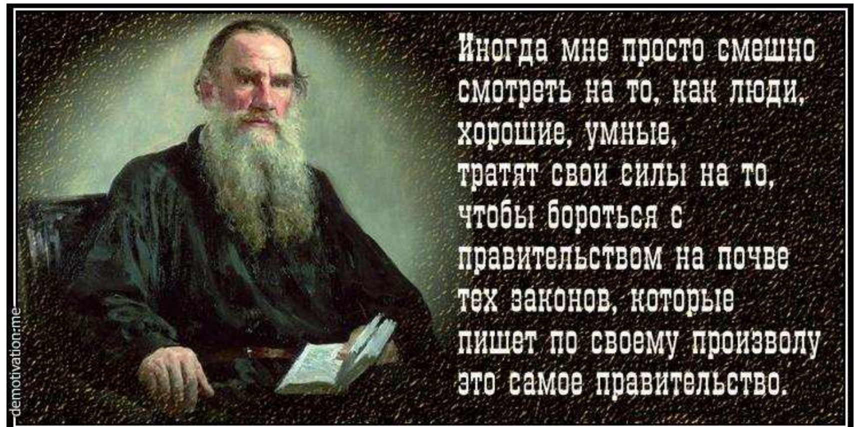
У 1851 годзе скіраваўся на Каўказ і запісаўся добраахвотнікам у армію. Прымаў удзел у Крымскай вайне (1853—1856). Да літаратуры звярнуўся падчас вайсковай службы; ужо першы раман Талстога «Дзяцінства» (1852) быў заўважаны крытыкай.

Да 1856 года, калі Талстой пакінуў службу, ён ужо паспеў стаць вядомым пісьменнікам. У 1859 годзе ён вярнуўся ў Ясную Паляну, дзе адкрыў школу для сялянскіх дзяцей і працягваў пісаць. У 1862 годзе ён ажаніўся з Соф'яй Берс. Наступныя пятнаццаць гадоў былі для Талстога самымі плённымі ў творчасці. У 1865 -1869 гадах ён выдаў эпапею «Вайна і мір», а ў 1875 - 1877 гадах «Ганну Карэніну».

На пачатку 1880-х гадоў пасля працяглай і складанай эвалюцыі светапогляду Леў Талстой адкрыта абвясціў пра разрыў з афіцыйнай царкоўнай дактрынай як пануючай ідэалагічнай сістэмай і пра пераход на пазіцыі «простага працоўнага народа». Ён напісаў шэраг філасофска-публіцыстычных трактатаў у якіх абвінавáціў афіцыйную царкву ў падтрымцы і апраўданні вайны і насілля. У трактаце «Царства божае ўнутры вас» (1893), галоўнымі аб'ектамі выкрывання сталі ваеншчына, мілітарызм, сацыяльна-палітычныя сілы, занятыя маральнай і эканамічнай падрыхтоўкай крывавых канфліктаў і сусветнай вайны. У 1901 годзе яго адлучылі ад праваслаўнай царквы.

У канцы XIX ст. стварыў уласную арыгінальную тэорыю, у аснове якой ідэя ненасілля — своеасаблівая «праграма міру» з універсальным комплексам маральных і сацыяльна-этычных патрабаванняў. Найвышэйшую мэту ён бачыў у яднанні людзей і іх самаўдасканаленні праз адмаўленне служыць злу насілля.

Ён адгукаўся на балючыя і вострыя пытанні сучаснасці

(«Рабства нашага часу», «Не забі», «Не магу маўчаць!», «Корань зла» і інш.). Сусветны рэзананс атрымала яго антываенная публіцыстыка («Салдацкая памятка», «Афіцэрская памятка», ;«Адумайцеся!»).

Разлад у сям'і прымусіў Талстога пакінуць Ясную Паляну. У хуткім часе ён захварэў на запаленне лёгкіх і 20 лістапада 1910 года памёр на станцыі Астапава Разана-Уральскай чыгункі. Пахаваны Леў Талстой у Яснай Паляне.

Але гэтыя нататкі не тычацца літаратурнай спадчыны выдатнага пісьменніка. Справа ў тым, што імя славутага пісьменніка мае дачыненне і да Магілёўшчыны. Менавіта з вёскі Сліжы сучаснага Шклоўскага раёна пісьменніку напісала пісьмо сялянка Агаф'я Цішкова. Дзяўчына прыслала доўгае апісанне свайго жыцця. Вось некаторыя вытрымкі з яго: *“5 лютага 1910 года мне кончыўся 21 год. Але я нічога не магу ўспомніць светлага, радаснага і праўдзівага, няма ніводнага дня, які не быў бы азмрочаны чым-небудзь. З шасці гадоў я памятаю сваё жыццё, але радасці ў ім няма. Калі мне было 6 гадоў, то я павінна была заставацца дома са сваёй малодшай сястрой і братам, за якімі я павінна была сачыць і таксама прыгатаваць свінням к вечару, пакуль маці не прыедзе з поля з работы. А калі мне пайшоў 9 год, то я ўжо вучылася на полі працаваць і вадзіла пасвіць каня, мыла бялізну. Не было яшчэ і 13 гадоў – я была аддадзена памешчыцы за 20 рублёў у год…”*

Далей Агаф’я апісвае ўсю тую несправядлівасць, якую ёй прыйшлося перанесці, працуючы ў памешчыцы. Яна піша: *“…У маёй душы кіпела злосць супраць гэтай несправядлівасці… Я з болем і раздражненнем сышла з дому і хацела ўтапіцца, але гэтага не зрабіла. Пайшла да памешчыцы. Але я ўжо зненавідзела ўсіх і саму сябе, і маё жыццё. І не верыла ўжо, што ёсць дзе-небудзь справядлівасць”.*

Калі Агаф’і было 19 гадоў, яна гасцявала ў свайго брата ў Ваўкавыску, дзе навучылася крыху шыць. У канторы Зінгер яна ўзяла машыну за 136 рублёў і думала работай зарабіць сабе грошай. Але, каб канчаткова за ма-

шыну выплаціць, патрэбна было яшчэ 80 рублёў. Такія грошы яна зарабіць не магла і пісьмо заканчвалася просьбай аб дапамозе.

Гэтая споведзь не магла не ўразіць Л.М.Талстога. Замест забітай, цёмнай і пакорлівай істоты, якой звычайна ў літаратуры тых гадоў малявалі вясковую жанчыну, са старонак гэтага незвычайнага, на сарака двух лістах вучнёўскага сшытка пісьма, скрозь каравыя, непісьменныя радкі праглядваўся для яго новы вобраз маладой беларускай сялянкі, якая стала на цяжкі шлях барацьбы за сваю зняважаную чалавечую годнасць.

Прастадушна выкладзеная ў пісьме гісторыя сям'і Цішковых як у кроплі вады адлюстравала жыццё беларускага селяніна. Шматдзетныя бацькі Агаф'і Цішковай, якія беспаспяхова імкнуліся цяжкай працай зладзіць моцную гаспадарку, адчулі на сабе ўпадак і развал старой вёскі. Адзін сын працуе кандуктарам на чыгунцы, другі – настаўнікам і, нарэшце, сама карэспандэнтка ўпарта змагаецца за незалежнасць, за выхад на "сваю дарогу".

Л.М. Талстой напісаў прадмову да публікацыі і перадаў разам з пісьмом А.Цішковай супрацоўніку газеты "Русское слово" з прыпіскай, каб яго надрукавалі. Але так і не дачакалася Агаф'я публікацыі свайго расказу. Грошы 80 рублёў рэдакцыя ёй выслала, а надрукаваць споведзь сялянскай дзяўчыны не рашылася. "Русское слово" не задавальняла рэзкасць выкрыцця беларускай сацыяльнай несправядлівасці.

Аляксандр ГРУДЗІНА, краязнаўца.

Помніш пра Каліноўскага? Штраф!

Суд Шклоўскага раёна 23 снежня пакараў штрафам у памеры 25 базавых велічынь (тры мільёны семсот пяцьдзясят тысяч рублёў) намесніка старшыні Партыі БНФ Рыгора Кастусёва за ўдзел у адзначэнні Дня памяці паўстанцаў Кастуся Каліноўскага ў Свіслачы 26 кастрычніка 2014 года.

Разглядала справу ў судзе Шклоўскага раёна суддзя Святлана Баранцава. Па хадайніцтву Рыгора Кастусёва суддзя ажыццяўляла разгляд справы аб адміністрацыйным правапарушэнні на беларускай мове. У якасці сведкаў у суд Шклоўскага раёна былі выкліканы супрацоўнікі Свіслацкага РАУС Гродзенскай вобласці Юрый Садоўскі і Дзяніс Паўлючэня.

Ю.Садоўскі працуе інспектарам па справах непаўнагадовых Свіслацкага РАУС і ў дзень правядзення ўшавання памяці паўстанцаў Кастуся Каліноўскага, згодна яго тлумачэнняў, у цывільнай вопратцы назіраў за "несанкцыянаваным мерапрыемствам" на могілках і каля помнікаў Кастусю Каліноўскаму і Рамуальду Траўгуту ў Свіслачы, а таксама ў вёсцы Ракушоўка, дзе знаходзілася сядзіба Каліноўскіх. Па словах Юрыя Генрыхавіча, Рыгор Кастусёў удзельнічаў у "мітынгу і шэсці", аднак не рабіў ніякіх супрацьпраўных заклікаў. Асноўнае правапарушэнне, якое здолеў узгадаць Ю.Садоўскі, гэта тое, што падчас выступаў каля помнікаў прысутныя разгортвалі два бела-чырвона-белыя сцягі, а таксама тое, што ў сваім выступе ў Ракушоўцы Р.Кастусёў казаў пра небяспеку, якая існуе для незалежнасці Беларусі. Праўда, спадар Садоўскі пацвердзіў, што менавіта Рыгор Кастусёў сцягоў не трымаў і не разгортваў. Таксама не змог ён і дакладна адказаць, ці бачыў ён асабіста, як спадар Кастусёў удзельнічаў у шэсці.

Другі сведка, старэйшы інспектар аддзела прафілактыкі Свіслацкага РАУС Дзяніс Паўлючэня распавёў суду пра тое, што ён ажыццяўляў ахову грамадскага парадку і відэаздымкі падчас адзначэння Дня памяці паўстанцаў у Свіслачы 24 кастрычніка 2014 года. У асноўным ён прывёў тыя ж самыя доказы супрацьпраўных паводзін Кастусёва, такія, як прысутнасць на могілках і каля помнікаў знакамітым людзям Беларусі ў Свіслачы, што і яго калега Ю.Садоўскі. Праўда, Дзяніс Валер'евіч вызначыўся тым, што адзначыў, што хоць падчас свайго выступа ў Ракушоўцы Р.Кастусёў ніякіх су-

працпраўных заклікаў не рабіў, аднак напрыканцы яго выступа ўсе прысутныя выгукнулі *“этот іх лозунг “Жыве Беларусь!”* Магчыма, супрацоўнік МУС Беларусі Д.Паўлючэня лічыць, што Рэспубліка Беларусь не павінна існаваць, як незалежная дзяржава, аднак тады абсалютна незразумела, чаму ён працуе ў дзяржаўнай установе гэтай дзяржавы.

Падчас разгляду справы ўдзельнікі працэса змаглі азнаёміцца з трыма відэаматэрыяламі, адснятымі супрацоўнікамі Свіслацкага РАУС быццам бы падчас адзначэння Дня памяці паўстанцаў Кастуся Каліноўскага ў Свіслачы 24 кастрычніка 2014 г. Высветлілася, што акрамя Д.Паўлючэні відэаматэрыялы на ўшанаванні памяці паўстанцаў здымаў таксама супрацоўнік Свіслацкага РАУС маёр міліцыі Чарняўскі. Неабходна адзначыць, што на прадстаўленых у якасці доказаў відэаздымках адсутнічала дата правядзення гэтых здымкаў і з-за дрэннай якасці гуку практычна немагчыма было пачуць, пра што ж казалі выступоўцы ў сваіх прамовах.

Рыгор Кастусёў у сваім выступе ў судзе адзначыў, што ён не прызнае сваёй віны ў здзяйсненні адміністрацыйнага правапарушэння. Удзел у пахаванні грамадскага актывіста Віктара Дзесяціка, ускладанне кветак да помнікаў і запальванне свечак каля іх, ушанаванне памяці герояў-паўстанцаў не можа быць правапарушэннем. Таксама спадар Кастусёў адзначыў, што пры складанні пратакола аб адміністрацыйным правапарушэнні супрацоўнікі Свіслацкага РАУС парушылі тэрміны яго складання, а таксама дапусцілі і іншыя парушэнні.

Суддзя С.Баранцава не прыняла да ўвагі довады Р. Кастусёва і вырашыла пакараць палітыка штрафам у памеры 25 базавых велічынь.

Па словах спадара Кастусёва, ён абавязкова будзе абскарджваць прысуд суда Шклоўскага раёна ў Магілёўскім абласным судзе.

Нагадаем, што ў Свіслачы 26 кастрычніка 2014 года адбылося традыцыйнае ўшаванне памяці паўстанцаў Кастуся Каліноўскага, удзел у якім прынялі грамадскія актывісты з розных рэгіёнаў Беларусі. На мерапрыемстве прысутнічаў і намеснік старшыні Партыі БНФ Рыгор Кастусёў. Увесь час на мерапрыемстве ад могілак у Свіслачы да сканчэння мэрапрыемства ў Якушоўцы прысутнічалі людзі ў цывільным, і міліцэйскі аператар усё фіксаваў на камеру. Цэлы шэраг удзельнікаў адзначэння Дня памяці ў Свіслачы ўжо пакараныя вялікімі штрафамі.

Барыс ВЫРВІЧ.

АДУСЮЛЬ ПАКРЫХУ

ОТОВСЮДУ ПОНЕМНОГУ

Наступствы валютнага крызісу востра адбіваюцца на дробных прадпрымальніках, якія гандлююць на рэчавых рынках. Бізнесмены прызнаюцца, што ў людзей няма грошай, каб купіць іх тавар. Гандаль амаль спыніўся. Прадпрымальнікі дапускаюць, што многія з іх, калі сітуацыя не зменіцца, вымушаныя будуць зачыніцца.

Грабянёўскі рынак - адзін з найбуйнейшых у Магілёве. Тутэйшыя гандлёвыя павільёны поўныя тавару. Нешматлікія пакупнікі прыцэньваюцца і сыходзяць так нічога і не купіўшы. *«Пакуль долар не падскочыў, выжывалі, а калі ён падскочыў, то, як я думаю, шмат хто застанецца без працы. У нас грошай няма, бо гандлю няма. Мы ўсе пазачынялі. Падатак за месца заплаці. На гэта каля пяці мільёнаў ідзе. Мы жывем у Беларусі, а ў нас па курсе еўра лічаць. Чаму так? Чаму нам падаткі такія паставілі. Ва Украіне маленькія падаткі былі - ад 15 да 20 доляраў, а ў нас - ад 50 да 100 доляраў. Гэта для параўнання»,* - кажа адна з іх. Калегі заўважаюць, што беларускія грошы ім патрэбныя для набыцця валюты, каб на яе закупіць новы тавар і выратаваць ад абясцэньвання тое, што ўдалося нагандляваць. *«Кошты мы не падымаем. Куды іх падымаць, калі людзі і так нічога не купляюць. Прадукты ў асноўным купляюць. Курсы скокнулі. У Расію людзі з'ездзілі, усяго накуплялі. Колькі машын сюды прыгналі! Прадуктаў колькі з адтуль прывезлі. А цяпер дзе грошы ім узяць? Заробкі ж не павялічыліся»,* - кажа прадпрымальніца. На пытанне аб тым, што чакае пакупнікоў з-за схаванай дэвальвацыі беларускага рубля на трыццаць адсоткаў, прадпрымальнікі адказваюць адназначна - рост коштаў.

У 2014 годзе ў Бабруйску назіраўся ўсплёск самагубстваў. Са студзеня па верасень афіцыйна зарэгістравана 38 выпадкаў суіцыду, што амаль у 2 разы больш, чым у 2013 годзе. З агульнай колькасці 7 выпадкаў адбыліся ў Бабруйскім раёне. Тры выпадкі - сярод падлеткаў, малодшаму з якіх было 13 гадоў. Асноўная маса самагубцаў - людзі ва ўзросце ад 25 да 76 гадоў.

У Магілёўскай вобласці паслугі адукацыі прадастаўляюцца грамадзянам 21 краіны. 94,6% з іх з'яўляюцца студэнтам з Туркменістана. Карыстаюцца паслугамі вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў вобласці таксама грамадзяне з Кітая, Расіі, Ірака, Сірыі, Грузіі і шэрагу іншых краін. У студзені-верасні 2014 ўстановамі адукацыі Магілёўшчыны замежным студэнтам аказана паслуг на суму 1932,8 тыс. доляраў ЗША, што ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года больш на 13,3% (на 226,8 тыс. доляраў ЗША).

Падрыхтаваў Антон ДУБАЛОМАЎ.

Магілёўскі ВЫБАР

Грамадска-палітычная газета. Выдаецца на беларускай і рускай мовах, распаўсюджваецца бясплатна. Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Адрас рэдакцыі: 213155, Магілёўская вобласць, Магілёўскі раён, в.Брылі, вул.Юбілейная, 6-7. Тэл. 8-0222-710451
E-mail: mikolabryl@gmail.com. Выдавец Яцкова Ала Міхайлаўна. Наклад 299 асобнікаў. Фармат А-4. Надрукавана на ўласным абсталяванні. Падпісана ў друк 1.01.2015 г. у 10.00.